

23 juli 2023
(16de zondag door het jaar)

Anton Milh o.p.

Beste zusters en broeders,

Universiteitsprofessoren zijn zoals bankkaarten. Ze bestaan in twee versies: debet en credit. Een debet-professor zoekt op het examen naar datgene wat de student niet weet. Hij stelt vragen tot de student botst op de muur van het eigen niet-weten en onvermogen. Een credit-professor daarentegen zoekt op het examen naar datgene wat de student wel weet. Hij stelt vragen die de student de kans geven het eigen inzicht en oordeelsvermogen te demonstreren. Dat is wat de Griekse filosoof Socrates maïeutiek noemde, “verloskunde”: je gesprekspartner helpen om een inzicht – dat reeds in hem aanwezig is – naar boven te halen, alsof je hem helpt – langzaam, doorheen barensweeën – een kind op de wereld te zetten.

Een debet-professor, iemand die zoekt naar wat afwezig is of slecht gaat. Vroeger sprak men in heiligverklaringsprocessen in de kerk ook wel van een *advocatus diaboli*, een advocaat van de duivel. Dit was de advocaat die de rol van de duivel op zich moest nemen, die moest zoeken naar hiaten in het dossier, die redenen moest zoeken om de persoon in kwestie *niet* heilig te laten verklaren. Want dat is inderdaad de rol van de duivel. Hij klaagt ons aan bij God om wat we slecht hebben gedaan en om al het goede dat we verzuimd hebben te doen. Ook wijst hij ons daar voortdurend op, als een bandiet die er een plezier aan beleeft om een medeplichtige te hebben. Hij poogt ons hierdoor te verlammen, ons aan

hem te binden, ons als het ware te chanteren: ‘je bent geen kind meer van het licht, want ik heb een stuk duisternis in je gevonden – je bent zoals mij’. Of om het met het Evangelie van vandaag te zeggen: er zit onkruid tussen je tarwe. Ik weet het, want ik heb het er gezaaid. En ik zal niet aarzelen om God erop te wijzen, op dat onkruid in jou.

Als we meegaan in deze duivelse logica, is de uitkomst van onze zaak op voorhand bekend. Dan wordt alles schuld, en staat op alles de hoogste straf, zelfs op onschuld: een kafkaïaans proces. Inderdaad, ik spreek van een proces, omdat dat ook de terminologie is die de Schrift hanteert. In de eerste Johannesbrief wordt gesproken over Christus, de Rechtvaardige, die onze voorspraak is bij de Vader; en in het Evangelie volgens Johannes belooft Christus ons de hulp van nog een andere voorspreker, de heilige Geest. Zij treden op als de advocaten van onze verdediging. In het boek Openbaring wordt de duivel daarentegen de “aanklager” genoemd, diegene die ons bij wijze van spreken de gevangenis wil indraaien. En misschien heeft hij wel gelijk. Misschien is dat inderdaad de plek waar we soms behoren te zijn. Maar dat is buiten twee zaken gerekend.

Ten eerste zegt het boek Openbaring dat door de Verrijzenis van Christus, door Jezus’ overwinning op zonde en dood, de aanklager “die ons dag en nacht bij God aanklaagde” is verworpen. Door zijn zelfgevende liefde, door zijn Verrijzenis heeft Jezus ons krediet verschaft. De duivel heeft niet het hoogste of het laatste woord. En ten tweede, zo benadrukt het Evangelie, wordt de verhouding tussen tarwe en onkruid niet nu, door ons, bepaald. Er is niemand hier onder ons die niet met een gevoel van verdriet, schaamte, teleurstelling bij zichzelf terugkijkt op bepaalde episodes in zijn of haar leven. Maar Jezus zegt: laat die episodes en je gevoelens daarbij niet de rest van je leven dicteren. Ze zijn niet alles overheersend. God bepaalt welke stukken uit je leven zullen doorwegen, ten goede. En dat zijn niet altijd de momenten die je je meteen kan herinneren. Momenten van vriendschap, van trouw, van vertroosting, van steun aan een ander, met een lach of met een traan. Het zijn momenten waarin Jezus’ overwinning op zonde en dood aanbreekt. Het zijn momenten die tonen dat niet onze aanklager, maar wel onze verdediger de sterkste is. Dat het onkruid de tarwe niet overwoekert, en vooral ook dat het niet aan ons is om nu al onderscheid te maken tussen deze twee.

Beste zusters en broeders, in Christus wint de tarwe het van het onkruid. Gemalen wordt het tot brood, voor ons gebroken. Laat ons dat brood zo dadelijk tot ons nemen, en zo proeven van het eindeloze krediet aan barmhartigheid dat Hij ons aanbiedt. Amen.